

ОРГАН АЛИАНСЕ ЖЕНСКИХ ПОКРЕТА У КРАЉЕВИНИ С. Х. С.

Број поштанског чековног рачуна: 53.191.
Администрација: Кнез Михаилова, 46/1.

Уређивачи:
АЛОЈАЈА ШТЕБИ
ДАРИНКА СТОЈАНОВИЋ

Београд, 30 новембра 1927.
БРОЈ 21 — ГОДИНА VIII.

Власник за А. Ж. П.
МИЛИЦА ДЕДИЈЕР

Издаје 1 и 15 у месецу. — Годишња претплата
48 дина. За иностранство 60. — Примаоц 2 издара.

НАТРАГ.

Требало је да дочекамо годину 1927 да видимо потпуни слом једне социјалне важне гране државног социјалног рада — заштите деце и младежи. У једном смелом полету године 1918 ношеном високим социјалним идејама, које су поникле после страшног рата, остварена је била државна заштита деце и младежи. Ујасну жегу рата требало је надокнадити смишљеним, постепеним радом на очувању младих генерација, да би оне физички и душевно јаке стварале нову моћну државу и националну заједницу. Неколико година изгледало је да постоји код меродавних фактора озбиљна и чврста воља за рад на подизању деце и младежи, која из каквих било узрока захтева свакојаку заштиту. Устав има одребе, које обавезују државу да изводи ту грану социјалног рада. И на основу тих уставних одредаба добио смо годину 1922 Закон о заштити деце и младежи, који у истини не одговара својим захтевима модерног схватања заштите деце, али је база за скроман рад. Али, са доношењем тога закона изгледало је да била постигнута кулминација. После 1922 године рад на заштити деце почео је све више и више опадати, и задатци, постављени законом, остали су неизвршени. Кредити за извођење једног систематског плана постојали су из године у годину све мања, у станове су се демонтирале, нове се у опште нису стварале, чак и годе одребе предвиђене за администрацијну организацију, остале су неизвршене. Будетске дебате тога важног питања се нису ни дотакле. Министри Финансија су кресали кредите немилосрдно, срдити да ратној сиromaчији још није крај, пошто се још само у имате ратне сиromaчије по нешто могло извући! Ни један Министар Социјалне Политике није показао озбиљног интересовања за заштиту деце, а један је чак изрекao речи, које су откриле сву беду његовог социјалног схватања и смисла. Када га је упозорила једна управитељка дејачјег дома на немогу рђаву опрему дома, министар је одговорио: «За сиromашину је децу и то довољно добро». И кроз овако тривећни пут, државна заштита деце је досегла до године 1927, у којој јој је задат смртни удар. Закон нам још остаје за параду пред иностранством.

Годишња све постоји закон о областасним самоуправама, годишња се говори о преносу извршних државних функција на области, и сада, кад је дошао момент, све се преко ноћи бацају на области послови, за које већина нису спремне да их приме. Министарство Социјалне Политике је врло примитивно извршило пренос

послова за заштиту деце: где год постоји у некој области деци дом, он се предаје тој области без обзира у какве сврхе је до сада служио. Ми имамо приличан број државних дејачјих домова у којима су нашла уточишта деца из целе земље. При подели домова на области, затећи ће се велики број деце из других области у тим домовима. Наравно да ни једна област неће хтећи издржавати децу из других области, јер можда да ни за своју децу неће имати довољно материјалних средстава. Дали је г. Министар Социјалне Политике, који увикав глас стучалца за социјална питања, мало помислио на ту децу, која ће бити за један момент на улици?

Чл. 4. тачка 5. Закона о Заштити Деце гласи: да оснива (г.) Министарство Социјалне Политике) децеје установе заједничке за целу државу, и да њима управља. Ове ће се установе оснивати у првом реду за ојачај, малену, болешљиву, неормалну и напуштану децу. Преко тога се а да ђутке предавају, и ако би био најпогоднији момент да се прогласи бар овај малени број специјалних дејачјих домова, као што су на пр. Ладиславов Дом у Церквеници, Дом за Трахоматијану Децу у Суботици, «Коленик» у Суботици и т.д. — прогласе за државне децеје домове. Али, на то се не мисли, јер деца прогнана из тих домова још немају права да бацају кулгаче у изборима. Све што ће нам остати од државне заштите деце, биће можда два чиновника у Министарству да врше надзор над домовима, које сада Министарство тако лака срца даје несиromaчији будућности.

Принципијерно морајати да свака област мора вршити заштиту деце за свој деокруг, и да сама има своје институције, које су јој зато потребне. Али, наше области су тако мале, а у многима још није пробудена свест за социјални рад, да би требало још за неколико година причекати за извршење овога принципа. Министарство Социјалне Политике би прво требало да спроведе у живот закон такав каква је сада, јер за пет година то није учињено, а тек после би се могло приступити подели рада на области. Немачка, која је имала све услове боље и дружичке за извођење заштите деце но што има наша држава, пуше две године после доношења закона је радила на томе да припреми терен по областима, окупирани и општинсима за примену важећег закона.

Сва лакоумна површност, сва безначајна политика наших државника и политичара, опет се испољила на најсјајнији начин. Заштита деце је

код нас бателага о којој не вреди ни да отвори уста ни један посланик, и о којој не води рачуна чак ни ресорни министар. Све ће се то страшно осветити. Нико неће у овој земљи да помисли да је заштита деце ствар свих нас: појединца, друштва и државе. Место да смо ту, за напредак народа, и државе тако важну грану социјалног рада, сваке године све чаршће изграђивали, ми смо је сваке године рушили. Место дапред, ка једној систематски израђеној мрежи сваковрних установа, ми идемо натраг у примитивно доба, где је заштита деце ствар милисрца.

Београд. Алојаја Штеби.

Годишња Скупштина Женског Покрета.

Женски Покрет у Београду одржаће своју годишњу скупштину у суботу 17 децембра у 4 часа по подне у просторијама Женског Клуба, Кнез Михаилова 46. Моле се сви чланови Женског Покрета да изволе Скупштину присуствовати.

Изложба Женске Удруге да промишља Пучке Уметности из Загреба и Кола Српских Сестара у Београду.

Оми новембар тек год представља датум за све нас, представља да тум када су сестра Хрватска и сестра Српска, заједно руку под руку, приредиле једну заједничку изложбу у нашој престоници — изложбу велика, изложбу онога народног блага, што су жене из народа Хрватске и Српске стварале. Иако год што од стране хармоније боја да тим рудковинама наших жена, исто је тако зато дана забистага хармонија два сестара Хрватска и Српска. И Женске Удруге из Загреба и Коло Српских Сестара силно су осетили да је то велики дан, дан који ће уродити златним плодом, заједничким далањем наших жена за што тешку сарадњу на свима оним пољима за која се свесна жена залаже а за добу и срећу своје отаџбине. И после дна јесеви сунчеви зраци све осветли, као да су и нехотично хтели да поздраве ову лепу манифестацију наших жена.

Већ на неколико дана пред изложбу осетила се у Матици — у Дому Коло Српских Сестара укључност. Живо се радило: одвајали се предмете за изложбу, спремали се, кројило се, шило се, давале се идеје за примену наших лепих мотива које су нека радиле наше сестре из Јужне Србије, а који се сада примичају у модерне ствари. Ту је учинила са својом председницом која и сама неуморно шиле лепе модерне торбиче, и која бодим оком прати све припреме ове уређивање изложбе као и за допрек других поља. Ово свих чланова управе и старијих и млађих, као изабрани децени обележила К. С. С. «Деојачко коло», јер на млађају свет остало. Упитно и нешто иђирају иле у њиховим рукама и стварају вада у хератне, безорној оци дивних предмета који се данас

дају применити у разне сврхе. — Назад је дошао и дан кад су на београдској станици дочекане драге гошће и одам одвезене у дом К. С. С. О у за њих већ опремљена оделена зграда се заједнички израдио план а изложбу и за мало у великој дворани К. С. С. врлио је као у кошници. Са врло много укуса, са рекло би се правим уметничким разумевањем, са толом жељом да се истакне најлепше међу најлепшима, да се подуче оно што је класично лепо и по складу боја и по савршенству линија, да се заокругли, да поред све разнобојности, шаренила и хрватских и наших рудковина, да се најзад за гледаоце пружи што лепша слика. Неизгађано лепо је било оно што су се сестре и Хрватске и Српске узajимно помагале, допуњавале и светујући се излагале и распоређивале објекте по обе колеснице.

И тако је дошао оми новембар, дан отварања ове лепе заједничке изложбе. Дворани К. С. С. изгледала је некако свечаније но други пут. Кроз њене велике прозоре сунчеви снопови падали су по изложбеним предметима, давали им пуно живота, топлине, тако да су живе боје за хрватске рудковина изгледале као најзаснонији башта тузи најчистије црвене; затрпало је злато и сребро нашег времена као да је прчало о слави и државу некадајем, а суморни азови каида су били још суморнији кајујући бод и тугу из времена ропства.

Изложба је отворена у 11 час. пре подне. И Хрватска Удруга и К. С. С. одиковани су пажљиво са највишег места, јер су отворили изложбу присуствовале: М. В. Кустелица, Олга и Ђена сестра грчка принцеза Јеласвета у пратњи дворске даме г. Хаџић. Отварају изложбе присуствовали су још Министар Вера г. Обрадовић, Министар Грађевина господ. Шуменовић, скопски митрополит г. Варнава, пољски посланик г. Овезски са господином, госпама од београдских највиших крула. Изложба је отворена у име Министара Трговине и Индустије инспектор г. Паја Зуроковић који је са пуно лепих речи истакao значај ове изложбе. После њена узела је реч г-ђа Франгеј, жена нашег привагог уметника Роберта Франгеша и представница Женске Хрватске Удруге и истакла је не само задовољство што је учесла овај значајна изложба, но и жељу за узајамним рад са сестрима Српским. Председница К. С. С. г-ђиња Мирка Грујић топло је захвалила г-ђи Франгеј, изјавила јој је своју добру вољу за узајамни рад са сестрима Хрватцима и најзад је позвала све присутне на разгледање изложбе.

Хрватске Удруге изложила је одабрану збирку веома укусно опремљених рудковина на којима су очувани стави народних мотива. Удруга је савршено успела да примича те дивне мотиве на сасвим модерне ствари. Тако смо видели особито лепих хаљина, марама, кошуља, јелека,

јастучиња, застора, столњика, онда радова на дрвету, копе, грнчарији и радува примењени народни мотиви у најживописнијим бојама, који вас тако привлаче, да не можете да одолите а да им не присутите. И дајичу пада у очи не само финоћа израде но и прецизност за одржање и мотива и боја. Савршено је лепа она марама што је онако овлаш пречебана преко клавира, па оне дивне мате, па корице за књиге, закон за лампу, па тек оне две прекарне дугке, младице у живописном народном оделу, чије су свеже и живе боје читаву поезију. Маже је и маште и моћи да се опише сва лепота хрватског народног везања, које хрватска жена са тако рафинирајим и разумевајим у умешношћу ствара. Сто је напла нарочито падало у очи и што је за велику похвалу, то је што је хрватска жена успела да од свог народног везања, досада мртвога блага, изуче све лепоте и да их на најразноврсније начине примени за данашњу употребу. Успела је хрватска жена да од свога блага начини индустрију и да заноси жане, да јој припадате и да исти маже саслуша много мотиве од прошлости. То је пут којим треба да се иде и ми од срца одајемо пуно признање.

Коло Српских Сестара изложило је своју збирку костима и радова из Јужне Србије, Босне, Херцеговине, Дамбације, Црне Горе, Војводине, Баране. Скада боја, лепота линија, онај стили фини вез — наш голелан на кошуљама са Косова, јасно нам кажују да смо расположење наших жена у постојећем односу према себи, срећу и радост, жељњу, бол и тугу, него и урбени инстинкт за лепо. Није она имала моде и узорке. Они су ницали из њене душе а боју на их је магла стварала. Та жена која је равала синове јунаке, која је вишављују своју леу пелала им о Модшту и Марку, стварала је и ова разна лепа и дивна која се ми данас дивијемо. Ми се и данас поносимо тим рукостворама и К. С. Туди се и стара не само да очува народне мотиве, но да их шири и придељује за данашње потребе. Истива, то за сада иде код нас теже, јер се све ово ради аматерски, па ипак за почетак било је у истини лепо и чисти. Било је различито домаће, законско за лепо, јастучиња, марамца, корица за књиге, рамова, јелечиња, народних костима, дивних торбица и т. д. Падале су нарочито у очи дугке у чисто народном оделу из разних крајева.

Вреди помена збирка чипака г-ње Зорке Др. Б. Николића. Те чипке

ради и наша жена у Јужној Србији, али их је г-ђа Николић са префинијим њусом, са првом виртуозношћу усавршила. Од тананог конца стварала је паучинасте мреже, а по неки мотиви такмиче се са првом валенијском чипком.

Београд је показао лепо интересовање за ову изложбу, те је и тиме дао подршку за будући рад. Посета је била за све време стална и велика. Г-ђе Франкић и Најер ваља огуменити и даубити као и г-ђица Мудрић и биле су неуморне дајући потребна обавештења разложним посетиоцима не само својом урођеном даубиношћу већ и потпуним разумевањем изложбених предмета. А чланице К. С. С. не само као домаћице што несумњиво бити заморене, већ су хитале срећне и задовољне да буду и корисне.

Изложба Жenske Уругве из Загребца и К. С. свакоме посетитељу је честела. Велики је вез знајај заједничком и узajамном раду, а успех ове изложбе огледа се на лицу Хрв. тваци и Српкиња у чијим грудима појединачног куца срце за нашу леу. Отајдан.

Најав. ова изложба затворена је 13 ов. м. једним интимним чајем у кругу драгих гошћа, на коме су узеле удела и представнице свих напих културних и културних друштава. Уз до краја је са сваким завршила и ова лепа манифестација, а драге се исторе иле и топло поздравиле су нас са: «До виђања у Загребу».

Београд. Ангелина Р. Ј. Одавља.

Вечита песма.

Као ил сваком приликом, ове године на Скупштини Професорског Друштва Секције Београд, 20 прошлог месеца у Београду, чуло се колико ауторитативно толико погрешно мишљење луди о женском раду. Председник професорске скупштине, г. Глигориј Хаши-Ташковић, директор Женске Гимназије у Нишу, врло добро ипаче обавештен о раду жена, узпоказан са овогодшњим радом Народог Женског Савеза у Суботици, и прихватајући доносле резултате тога рада, у свом говору о наставном плану и програму, иваео је за женску децу захтеве до крајности једностраности. И кад би се, случајно, успели тај систем образовања женске деце, жене би се вртиле у положај у друштву који су заимале ранамо пре пола века. Г. Хаши-Ташковић тражи да женска деца имају други програм наставе — да се у свима разредима женске гимназије

нарочита важна пакости чисто женским предметима: 1) рачуно, рачу (за шта смо и ми), 2) вербалном домаћинству, 3) нечи деце и 4) и, нарочито, да се одржава строга дисциплина према школског омлањин, — како би се васпитавале у гимназијама што веће мајке и домаћице, за никако да жене из Женске Покрете и Женске Стране.

На протест једне жене — Г-ђе Радуне Чубриловић, просветни луди — професори сласто су се смејали. — Ми, одмет, никада довољно не можемо нагласити, да жене треба рачунати са другим приликама и другим врелином. Друкчије данас живи и мисли шео свет, друкчије жене и мисли жене. Душа жене се изменила, проширила, порасла, као што се и психологија луди изменила. Ново време створило је нову жене. Не можемо се вратити живе у старе коштаве. Најва, највиши аргумент је у том: шта мали чиновник — најмногбројнији грађанин данашњег друштва — није у стању да нас издржавати породицу, и жинна сарадује је немонионо. И жинна баш ради деце своје мора доврстоку да ради — и у кући и ван куће.

С тога, уводити данас други програм у женске гимназије, то би значило реакцију, значило би вратиће назад на некадашњу преживељу. Више Женски Савез није озбиљно размишља постојеће добри Виши Закони за Васпитање Девојака. А што се тиче домаћинства и неге деце, прво се учи у кући, свакодневно, од матер; друго је заступљено у програму кинешне у школи.

Према томе, и уважени директор, г. Хаши-Ташковић, и сви остали мушких колеге, треба да рачунају за прогрес и временом, и за увек одобрљиве спаше да Женски Покрет, као и сва женска друштва удружена у Народном Женском Савезу, не негирају ни материнство, ни брак, ни оснивање породице, ни одржавање куће и деце, него, на против, све што раде, раде искључиво за циљеве жене, као мајке и домаћице, тич амблема жене, којима се жинна доноси и којима се само у савременом виду дивити њихове мушке колеге вечерито.

Београд.

Д. Сг.

Једно заслужено одликовање.

Госпоља Марја Јамбриш, која је славила у септембру 80 годишњицу и о чијем раду смо писали и у нашем листу, била је изабрана за почасног грађанина града Краљине. Искрено се

радујемо овоме заслуженом одликовању и срдачно четитамо г-ђи Јамбриш. Уверени смо да њој није стало до оваког спашањег признања њенога рада, јер се сувише у нашим данима разлажу одликовања на све стране, али она је међу вреднијима највреднија, јер је несحبно и искрено разила за оште добро.

Правни положај жене).

Дуга је повојест зависности и подложности жене која се је у правобитног положаја *саври ил робинце*, којом муж располаже постепено еманципиовала догле, да себи тражи једнакоправност и у јавном животу што је већ постигла у добром делу таквакве апанце цивилизације, а то се њени положај још побољшао и у муслиманском свету непосредно на нашем истоку.

Налазећи се на раскрсница Истока и Запада природно је да питање ослобођења жене изазове и код нас који жинна занимање.

Новим открићаима установљено је да у претворној *балбонској цивилизацији* у најстаријем законима те две државе у положају жине бијаше онолика и слободан. Ну то је осамлејена појава у старо добу.

У *Мојсијевој* закону положај је жене подређен: раставу браку може да проведи само муж док жинна завет може да ријеши само њени отац или муж. Кхери наслеђују само у несташнијим синовима.

У *Индии* врјиди правило, да је жинна подложна: «дану и ноћу мора жинна да је подложна заштитни женске деце, закоје Марути. Ниселејство прелани само на мушке, а жене су искључене.»

У римској државу породаца је основана на умјетној т. зв. *азајској ази*. Рођаци су они, којо на крви или адопцији спадају под очинску власт («patra potestas») заједничког предника или би под ту власт спадала да је он у животу. Код Римљана очинска власт, а не крвна веза, твори породицу иду правобитног породице право. Тек се је касније развила, као супротни појам *коинајска ази* на темељу крвног сродства. Из овог темела римске породице произлази зависност жене. Удајом прелани жинна под власт мужа («manus»), неуталта је под његовом очевом власти («patra potestas») које отац жинна, а након његовог

Говор одржан 9. октобра на збору Ж. П. у Славу.

Viktor Marguerite

Жина и будуће генерације.

Врло је мило списатеља, који су изазвали толико касвета и толико признања, као што је то случил са француским списатељем Виктогом Магеритом. Он је познат нарочито јавности нарочито по свом роману «La Gargouille», који је први лепо три томе. «La femme se chemit» (Жинна похоти). Други део: «Le comaragon» (Други) и трећи «Le couple» (Иар).

Познат је Магерито и екрен и емиленици начини приповедања и зато је тако jako разумљиво што су се дигли против њега свада, у Француској и на страни, моралисти који су видели у његовим делима само опишавањем фрињивошћим призора са намером да пробаде у читаву ниске инстинкте. У својем хипокризити они су пресрале у себи моралу страну његових дела.

Писац износи у својим делима постојајуће жине да се еманципације од јавних принципа двојног мораја, који је осварено мушкарчеве сговном, и квео жинна сама остварује законе упркос конвенционалности, законе који одговарају моралу и истини њене деце.

У свом последњем делу «Топ corps est à toi». (Твоје тело је твоје) жине је први до олет нове трилогије «Vers le bonheur» (Ка срећи) приказује њине, који га веће концепцији његових дела:

«Ша сам жељо својим постојеним књигама: Да преко својих јунакиња покажем етапе тољких женских духа, јина и става, која су од нас на данас ослобољена. Книгом *Ка срећа* жинно би се уздићи још више, осветити дуги, дуги пут, којим с мужком грели жинна под теретом материнства, покушавши својим слабачким рукама, ноујичу човечанске иде.»

Зато наслављајући се на једну већ проживељу историју, нацртао у овом делу без икакве бојања све оно што ми изгледа Гаријев говор, који стегла своју идеју до краја, а онда ми као која се укорењила у народу. Прогрес ће још увек бити замка, доклатко не буде решено сексуално питање у корист жине и мајке. Питање од ипрвродног значаја. Од њега зависи социјални проблем. Оно је завидо дубоко укорењено и у обичајама и у законима. Решење — ето, ту треба пресећи.

Онога дана кад буде претстала њава кхери оветствотелу и физичке деце, механички, онаго што савршеношћу инаудриште, под свим својим формама, подрамевајући тај и рат, назива «људским материјалом», тога дана, и само тога дана нестане гуине неједнакости полава, као и класне неједнакости.

Право класа, што се жина значи, само је средство да се што је до добија циља; оно ће вредети само ако основици равноправне и једнаке. Нека жине буду потпуно усрбене у

тој догод он не буду схватиле да организовати се не значи нинга, а да би се сви-стак знаци све, оно ће и да се добије истакнуће довућу човека и бесмислено развожавање.

Иначе, мајке имају да се боре, с изгледом не успех, против несрече која пуштоше стално њихову децу (од туберкулоза до алкохолизма, од сифилиса до немештинге).

Зато се не обраћам само својој земљи овом кингом која, издижући се изнад странама, има замашитији део свине, да би постигне довућу човека и раније једног народ који се повлази у себе, није способан за живот као ни индивидуа која живи у самљено у друштву. Последњи рат је то доказао.

Свики човек који се глас високо уздиже, треба неуморно да објављује да плодност емље има својих граница, док их плодност људског рода нема, да равносте нема међу тим делима продукцијема.

Претговорајући чак оно против чета се свине, да би постигне довућу човека и раније једног народ који се повлази у себе, није способан за живот као ни индивидуа која живи у самљено у друштву. Последњи рат је то доказао. Свики човек који се глас високо уздиже, треба неуморно да објављује да плодност емље има својих граница, док их плодност људског рода нема, да равносте нема међу тим делима продукцијема.

не би требало да има ничеге страшног. Пре свега неоматхустицизме, као и средине науке, еустицизма и нева деце да живот створи плоднији и лепшии у вредствима деце. И док га оно две науке — често и свинине докна са само залегују, неоматхустицизме га прелана.

Тако су доктрина Малутова и још очингедије доктрина Drysdol-ова отворено признате у Енглеској, Америци, Шведској, Холандији, Немачкој од сваг свег броја напредних духова, а *диктатори* у свине земљама од стране свих владајућих класа.

Међутим, завичиогу туштвање овде оиде, а нарочито у Француској неправилни закон од 1 августа 1920 спадувају у мисл њихово слободно арачење. Узладуан напор! Ништа неће зарватиети сметност.

Она ће протрети постепено и у ову делу, коју влада незнање дуга, а ни потпунише дуги, који сенавате за своју децу будућност без оних несреча која сте ви подносили, а нарочито ви жине које хете бити, кад будете хтеле, творци светског мира.

Љубаван.

Ангела Вое.

АДВОКАТ

МИЛИЦА М. ВЛАЈИЋ

налази се са канцеларијом у Дечанској ул. бр. 7. Тел. 51—18.

гоне стари превали под власт агната, а код оних који не имају под власт племена (gens) — јерг заједно и подложна.

Код Римљана жена је стечена властност мужа, кунућана као сваки роб да му служи.

Жена не може да буде ни сведок, ни тудор ни куратор: не смеје да адоптира ниш да буде адотирани; не смеје да опоручно располада ни да склапа уговоре. Она не наслеђује ни бенефиције, већ има право, једино у случају ако је сестра. Жене могу да буду браштинене опфенитом квазудом, док рабаштинене сина врдијеи само поименично.

За жену у отђе врдијеи у римском праву прерудаса менталне неспособности, те не може ни да тужи већ једино ради прваре или урока.

У јавном праву жене су искуљиване и сваке приватне и правне способности. *Utriusque omnibus officis civilibus vel publicis remota sunt*, каже Улианин.

Ове дгналне неспособности жене постепено теком времена бивају углавном легистивном и јудикаторном преторско правичности, т. ј. оном безастворном доцњим правом римских претора који су „ex bono et aequo“ углављивали и мијешали круте римские законе унавањем т. зв. правних најаја.

Тако је међу првим преторским фикцијама био уведено ослобођење жене тиме, што је она ослободила привидном децијом тудора, која би она сама изабрала или би се фиктивно предала у власт номиналног мужа, који би је ослободио своје власти.

С врсменом је уживачност преторске најаја извршило агнатско и нарарно коначко средство по крви. Докуецијан и Максимијан дозвољивају женама адопцију. Клаудиеи укида над женама тудорство, које поново оживљаје до под Јустинијаном коначно престаје. Овим наступа за жене слобода опоруке и уговора.

Под Јустинијаном престаје економско неравноправље жене и оне могу да располадају са својим имразом.

Под кришћанским римским царевима све се више лично и имовински еманципује жена, навјастито под Јустинијаном који се држи „преторског жена“.

Кришћанство је знатио увелико појолај жене: укинуло је у доба опручност наслеђивање разлик у односу тудора и наследнице дјете и тудорство оца, дјете и учудај по мајкама и бабама; уведло је дјетомићно наслеђе мајке на оштатично дјете, која умру без опоруке; појачало је наслеђе првог удова; а навадје је узидало жену пророку: свишњи брак не разареша и довга му озаку сакраментна. Наје чудо, да је кришћанство у женама нашло најгоравије приставе.

Код првотних народа на *Северу Европе* жена је била ограничена у наслеђивање, јер су непокретна добра прелазила само на мушкарце. Свакоку су жене могле стицати и наслеђивати покретности. Ово је било по свој прилици за то, јер су мушки оствљивали, а жена је само кумали радом понашање и степен. Жене једну иду под својим туделом исте неудаче ни даде.

Код старих *Словена* не бијаше појолај жене звидан. Брак се змључивати отмицом или т. зв. „умажућем“, (руски: „умичка, умичајие“) Тргови се тога и до данас код нас повладе. Воља жене није ту одлучивати. У каснијем развоју браку се заједнички и мударе и судиле и продаје „дјеч едуча“ рекао би има исти коријен као и „продати“. Код Бугара има још и данас остатака таква обичаја, а у неким жендјеним обичајима, што их је покупио Вук Врховић на нашем југу, мајдожења даје оцу заручнице неки новац, што је сигурно остатак и симбол негаштне куповине, Кунућина и продаја код оних Слована ије је отпли до поворноски обичај, те израза старословенски „widemo“, алемански „widemot“, грчки „epion“ показују на куповину. И онај वेо, којим се дјевојке при вјечанују покривају по свој прилици остатак је вела, којим су дјевојке биле за-

стуре када су их на ваширима обривали и заповољав за жене.

И обичај умажућа и куповине биле је закључити какав бијаше код Словена одозам између жене и мужа, господара жене.

Ниски положај жене код Словена пролазила је из обичаја, да су се жене након мжеевине смрти убјавале и покосале мужем.

Наша народна поезија која је израза првотних народних мисли и осјећања пржева мајку и јунакуицу. Она је пуна осјећања и поезије момка прма дјевојци, а навадје је неизрочице мила у вршидују љубави између брата и сестре. Једна народна пржема каже, како давје сестре, не имајући брата, изрегазе га од два шмирирова, та која зајаву медам и шећером и сачезном да братом којево; до ком је онам и вјетром одбедајал. А у другој сестре везе име и успомене мртва брата у рукаве своје.

Наша народна поезија доказује нам је да осјећаја пржема женама а навјастито осјећаја браће и сестара, племенити и топао код Словена, што у осталом одговара њиховој чувственој нрвари.

Ако је *липовицки* последел жена код Слована није узидва исти појолај као и мушкарца, те је искључена из власности и наслеђства непокретнина и признато јој само право власности и наслеђства на покретни иметак, то се тумачи посебном праславенском уставном „задржнују кући“, која је са свим својим посљедицама у неким нашим земљама још и даљше познатије законској снази, а у својести своје личностности живог стварања пак и овајде код нас у Далмацији у проку неколкој тудој доминације и туђим супротним законима.

Код Словена непокретни иметак припада „задржнују кући, т. ј. заједници“, која редовно обухвата више нераздуржких породица. „Задржнују кућа“ је оно морално лице, којему припада власност породачког иметка. Породична једна не умире, већ умрују поједини њени чланови, а на њихово мјесто долазе други новорођенци. Породични иметак кривају нарашћај за нарашћајем као привремене укљиватељи, али власник је кућа задржна као таква. Не постоји, дакле, индивидуална власност код старих Слована, већ нека врта скупне власности или буне власности савдашњих и будућих чокодоља. Наје најбоље отага докучу наследница права на такав иметак, а жене, које удајом превале у друге куће нису могле да наслеђују или разнесе т. зв. „темељ“, на којему живе од кољена на кољено наш селак.

„Колико је овај прваци основ, на којем је живео и живе добрим делом наш селак, уквржицу у значину целога живота, а најбоље је показује томе, што и пр. Божичићеве Првоторски „Имовинске Законике“ 1888, у којем су рецитираше из народа доствене од задржнују кући, има сорочно једнаке уставне најаја „Положког статута“ од г. 1440. Крајко 50 година ишчавало је народ једнаке обичаје и једнаки синовци живота.

У овме познатије најаја се изашо одвојај појидици женске заједнице у наслеђивању праву кућног темеља. Ну та нејаднаост нема оправдања за грађанске породице и за друге иметак који није „темељде кућне задруге као што није оправдан овајде гдје ишчавало и престаје задруга.“

Наслеђивање од давних времена прваре обичаје пр. којима је жене била одвојајена у својим личним, имовинским, породичним, приватним и јавним правима, ми се не можемо лако да отресемо тих наслеђених прерастаја.

Законичност женске одразује се и у нашим данашњим законима, у приватном и јавном животу.

По Аустриском закону до пржема дјете и девојке, није могла да буде одвојеном у опорукама, није могла да буде — осим ако је мајка — тудором дјети или јој се постављајо због створиторности, прма жа жена је главни животијни задатак одгајање дјете има зато буне услове. И

данае треба жена првила мужа ако доже да се бине трговинном, прмаду мужа може да буде и мање способном. У наслеђивању праву, негде по позитивним законима а отхенито у уређеном обичају, често је неправедно била прикривана, особито у случају смрти без опоруке заповашаља се је и ако је само у мужем ридила стацлаја. Нејаднаости контроле приватно у Сарајеву закључило је да се у неким смјеровима имаду ове неправде исправити.

У *јавноправном* живиоју код нас још врдијеи Улјивијаново начело прма којему жена нема још никакву утицаја у јавном животу, те јој се није дале опће, једнако пржево глас.

Сигурно би се наше живе прилике побољшале кад би у јавном животу по праву — а не само формум — одлучивале и жене. Углављиве би се одлучвале партирне страсти, похлепа за власти и штетно искоришћиваше јавности; жене би унишле више практичног смисла, више осјећања и истинске љубави за народ. У страстима јаволе политике препирке судило живем жена уништио би ваља више блажности, јер по ваља. Пшећи је тог жену, којој би зато нешто створио од жива меса оог чојевога срца.

Ако је у првобитном људском друштву могао бити оправдана премоћ мужа над женом, јер је муж снасио већи терет и веће опасности и у борби са ајеријма и непријатељима, био обрнан жене и племена данас кад је цивилизација свакога жене и мушкарца да испусти мир и на тешчање свих чојевањских сила у отхем напретку та је премоћ неоснована и жена има једнаку зајаду. Па и ако је на снази груби закон рата као изнимка, рату је сврха да поновно настути трајни мир након потребна урароватељства, а рат се данашњи не учињено да испусти мир и на тешчање свих чојевањских сила у отхем напретку та је премоћ неоснована и жена има једнаку зајаду. Па и ако је на снази груби закон рата као изнимка, рату је сврха да поновно настути трајни мир након потребна урароватељства, а рат се данашњи не учињено да испусти мир и на тешчање свих чојевањских сила у отхем напретку та је премоћ неоснована и жена има једнаку зајаду. Па и ако је на снази груби закон рата као изнимка, рату је сврха да поновно настути трајни мир након потребна урароватељства, а рат се данашњи не учињено да испусти мир и на тешчање свих чојевањских сила у отхем напретку та је премоћ неоснована и жена има једнаку зајаду. Па и ако је на снази груби закон рата као изнимка, рату је сврха да поновно настути трајни мир након потребна урароватељства, а рат се данашњи не учињено да испусти мир и на тешчање свих чојевањских сила у отхем напретку та је премоћ неоснована и жена има једнаку зајаду.

Посљедице рата свакако осјећа жена најтеже, јер на њу остаје брига за дјете, а за изгубљеном дјетом она жади вјечно и мајчина душа никада се не шири као што се никада не подижу тране врте жалобилице, како каже једна руска гатувања пржема. Свакако наша народна осмавша жене и мушкарца у „суборбу“ и „борбу“ јер наша народна епопеја из народне јунаке прже и слави и Мајку Југославија и Косовку Дјевојку и Катину Зрињску и многе друге јунакуице. Синтезу пак жиние сараљде у јунаку доба едгаје Првоторца својој дивној Првоторци, која му потирају пушке мале и којој он гинући пушта лавије; ја на дому храни синике, наду мою, Првоторце!

Ради те наје народне, ради дјете, у којој се Домовина једна обнавља, те коју храни и одгаја Жена, треба жини дати једнака права у нашем друштву.

Смат. Др Иван Буљиб.

Једна мајна.

Пре неколико дана читали смо у геоградским дневним листовима извештај са судске расправе, на којој је била осуђена 18 годишња девојка за убиство свога дјетета на годину дана робине, а бабица, која јој је то помогла на две године. Девојка, служавица, родила је ванбрачно дјете. Тражила је сврху, без успеха, јер је била в дететом. У том свом најтежем часу остала је сама самшта — без заштите, без помоћи — и однега је дете у Топчидерије парк и тамо га је оставила. Али, после три дана је била грижа савести свој злочина тражао јак да је поново отишла у Топчидер, узела мртво дје и однега та да прође да га закопа. При том дје је била узхваћена и одмах прждала се.

На оптуженицију клини судила је сама, најтежије дане провела је сама, на робују је отили сама, јер за оца дјете важи по српском закону — *noli me tangere!* За онага који је у ствари кравица твога злочина, н

постоји ни суд, ни казна. Он може и даље несматро изводити неграле девојке и у најтежим тренуцима одставајти их милој или немилу вољу судца. Осуђена девојка, Словеница Алојиша Ш абјер, имаја је 17 година кад је занела. Ко може с правом мислити да је била она свесна свих последица, којеприностицу из познатиња са мушкарци? Тешко је веровати и тога, да је и зварица злочиница и да је крива покварености. Како била без осјећаја, без срца и само цинички убица, она се не би вратила опет по дете да га сахрани. Али, свуише је било за њу само и срушила се под теретом.

Тек 18 година и на робии, тек 18 година и у души један тежак грех, који не може избрисати нишаква казда, тек 18 година и мачети пред собом будућност без наде и таква је свудања младост створена у данашњем друштву, које се себично посваје уживање, које је спело и гдуво за патње ближаке. Таква је судбина жене, која мора у раној младости ући нешатићена у живот, јер живот за њу нема праве.

Конгрес пољских властелинина

Најања пољска женска организација по броју својих чланова, по своје раду и по своје утицају, јесте удружење пољских властелинина (*Ziemianie*). *Ziemianie* је по своје начело преведеном српски језик изразом „властелини“ мада није потпуно исто. Још мање одговара немачки израз „Rittergutbesitzer.“ Прближно му одговара стари чешки израз „Zeman“. Пољски „Ziemianie“ су средње и мало, а често пута такође врло ситно пољство, које живи на своје имању у провинцији. Велики *Ziemianie* прави су велики поседници, а пољски српским мадо. Пољска аристократија разликује се од наших властелина и твори групу људи за себе. Средњи властелини има земље као кол нас по богатијим крајевима већи селаци, само да има много већу духовну и друштвену културу. Мали властелини по своме економском стању не разликује се много од нашег умјунјијега селака, али његова култура је много већа.

Потпуно једна властелинска постоји од 1895 г. и има 6000 чланова и 20000 чланова. Поред ове организације постоје још „Кола младих властелинина“, која су врло агилна. У овим организацијама влада конзервативни и клерикални дух, али њихов рад не само међу чланцима него и у народу нарочито по селима у многим је пољдећу користан. Оне раде много на пољској и педагошкој и друштвене културе код селака, наредути гаде на заштити девојака и дјете, организацију библиотеке, предавала и курсеве и врло узорне школе за селачке домаћине. У посљедње време све више се ове организације интересују такође за јавне ствари и политику, а нарочито за рад у самоуправним тељима, пр сврга у општинама у којима добили су своју већу утицају. Недавно је у Пољској први одржан конгрес ове организације на коме су били подесени врло интересантни реферати. Поред осталих *Чарна* Конгресна реферација је у успехама Пољкиња на међународном терену. Пољска организација одржава најтежније везе са романским организацијама; са Француском, Белијом и Италијом, даље са Скандинавском Земљаном, Шведском, Норвешком и Данском, даље са Бугарском и Хрватском. Пољски су прихатиле Мусолинијево гесло: „Браћање земљи“ — рекла је референткиња — и почеле су интенивнио да раде у земљорадничко-просветним организацијама. Даље је изишла, да су се Аустријанке и Маџарци организавале по угледу на Пољкиње и од њих узеле статуте и систем рада. Са вјарничаном швајцарском организацијом у Фрибургу одржавају сличне везе. Пољске властелинске организације у међународном друштвеном животу и на многим конгресима играле су једну од првих улога. Учествовале су на свим међународним конгресима и конференцијама. Представници Савеза властелинина учествују у међународном аграрном институту у Риму. Врло велику улогу играју у ме-

Јуановој аграрној комисији у Паризу. Њиховим стараном створена је нарочита женска секција на међународном аграрном конгресу на којима се она иницијално делом остварује. Пољаци имају своју репрезентацију. Пољожа Пољкиња на међународном женском терену је моћан и то признају и њихови непријатељи Немци.

Београд. **Радила Ленада.**

Жене председнице општине.

Енглеске жене триумфују још једним успешним, јер њиховој партизи г-ђице Марејет Бивен (Beaven) за председницу општине у Ливерпулу није само лични успех, него се убрјаја у успех свих жена феминисткиња. Г-ца Бивен је „Lord Mayor“ ливерпулски а част лордамајору имају само три вароши у Енглеској.

Нови Lord Mayor позната је јавна радница и одлична организаторка. Пена добротна, вена надарена, идејама и интересима често овладају се до високог положаја, која она данас у своме месту заузима, у месту са 803.118 становника. Она је била изабрана са огромном већином, јер је био само један једини одборник општине противан њеном избору. Тај факт неограничено поверења даје још више вредности њеном избору.

Г-ђица Бивен је први председник општине у овоме миленијуму први председник општине у опште. Поред ње су још три жене у Енглеској на томе положају, које су дошле на тај положај заслугом своје јавног рада.

Колико се радујемо овоме напретку енглеских жена, толико нам више пада у очи конзервативног средине, у којој радимо ми за политичко изједначавање жене са мушкарцима. Кад имају хладни и трезвени Енгледи толико поверења у жене, Енглески нису склонии неподнош експериментима, могли би и наши политичари и наша јавност мало озбиљније посматрати жену, која тражи равноправност у правима и у раду.

Да размислите!

Колико се радујем кад читам о раду и мишљењу наших напредних и агилних жена, али се одмах иза тога сунјам, кад се сетим колико још има интелегентних и школованих жена и девојка, који се бирају на малу плату, или на наше женско питање. Јакосно је, али истинито.

Те жене нису сигурно никад помислиле на то да још пре десет и више година није било свесних и пробудених жена, које су тражиле да се отворе школе и за женску децу, не би те жене, које су дас самосталне, удавале у овим унесима. И сад место да из захвалности, што данас могу јести свој хлеб и бити у много бољем положају, него што су наше бабке биле, да помажу рад и напредак жена, оне мудро окрећу главу и сагласно са мушкарцима воде није за жене политика неког кула и децка. То је издајство и незахвалност. Саме бацају себе и руше што се тешком мукот стиче. Издаје их и мајка, која је често уздицала плод своје женских напредбака, са женском децом, али су онег противнице женских права као да то неће бити на бољитак њима самим и њиховог деци.

Морам говорити више о добрима за појединце, јер видим да их је мало, које интересе оће добро. Мало их је које више да, помажући рад за оне добре, раде за своје добро, бабаш својој деци.

Није доста да само поједина жена у својој кући и у свом друштву стече не право. То је све ништа, јер је по закону права није бити и подређено вишем бићу и то човеку. Исто тако, као што је животнију у доброт гавде боље и ужива неку праву као на одра, да не туку и иза ња ради или помра, док се она види у њеном судију и да она.

Која жена има доброт мужа, т.ј. заду, тој је боље, има права на себедок у противном нема ништа, па ни

одмора, него батина. Закони и партиграфи је не штите.

Животиња остале животиња, има органи за говор да може протестирати и тражити своје право на боље поступање. Да могу да говоре, сијурно би и оне тражиле боље. Да, али зато има друштво за заштиту животиња, које говори, бори се и риди за њих! — А жене? Што радите за њих? Кад би ми што требало, оне би саме радиле. Једна ради, десет не раде. И то је мало што само казала десет, треба рећи 20, 30, па и више. Жене, зар немате у себи постојно бар да радите, да се вааша личност уздигне, кад већ немате амбиције да урадите нешто добро за свет и за своју децу? Дајте утисак да нисте способне за то и тиме помажете наше непријатеље, док знам да није тако. Има у вас способности, него нећете да гледате, вааша својствена доброта се вааше политика не заима, што ћу још више гласати? Не настоји се наша борба да само то постигнемо, па да тиме будемо оруђе у добро и поједином политичким странкама, да се што више култиа има, него да се жена упозна са задатком сваког свесног грађанина што има да ради и према томе да ради, да воли бригау о том да ли се тако и ради. Запам, да стече права, пошто јој подику углед у друштву и породици. Видимо у малом друштву, у породици, са коликим разумевањем и покривовошћу се жена бори да своју децу однегује и живот им учини бољим, а то нам је довољан доказ, да се види како ће радити у великој породици, у држави.

Потребно нам је зато да имамо праву гласа да и жене могу бити бирани за посланике, да се оне самостално изједначају са својим људски народ! По порци вук меса не јече.

Збо би било за нас кад би сви мушкки биле противни напретку жене не као некоје жене. Али, хвала Богу, има много људи који се уз нас боре за нас и ншћу децу, своју децу. То су они који поштују своју матер и своју жену, то су они који су признавали женско право и без закосама параграфу. Благо оној кући, где се отац и мати брину за своју децу и кућу Ка објо раде заједно и са разумевањем, зашто ово ваља, а оно не ваља.

Људи, зар вас не врећа да сте учинили везу са најком од вас, зар вас не понижава?

Радите да будемо равноправне, па неће бити ни виших ни нижих и биће мање понижења, а више поштовања.

Земун. **В. Бошковић.**

Конференција за студију питања о миру.

Као што смо раније објавили у нашем листу, Интернационала Феминистичка Алианса припремала је једну Конференцију Мира од 17 до 19 новембра у Амстердаму. Интернационала Алианса сматра да су до сада свих досадашњих ратова били веома компликовани, и да никада званично стране нису признавале праву узрок њиховог непријатељства. Полазећи се так тачке гледишта, Интернационала Алианса је решила да је потребно, ради велике акције за одржање светског мира, да се пројугуирају сва питања, која могу изазвати интернационалне сукобе. Циљ ове конференције је у томе да се жене упознају на каква би се начини њихово решење могу постићи без опасности да се изазову интернационални сукоби. За ову прву конференцију је стављено на дневни ред испитивање проблема из политичке и економске области. Програм је следећи: 1) Резолуције економске конференције из Париза; 2) акције, које су биле државне предузете ради њиховог остварења. Референти: Г. Морет (Maurette) представник Интернационалног Бироа Рада; Г. Удеу (Oudegeest) Генерални секретар Син

диканле Федерације; Г.џа Др. М. Лидерс (Dr. M. Liders) посланик немачког Парламента и делегат на Економској Конференцији у Лиги Народа.

- 2) Силовине и могућност интернационалних контроле.
- 3) Политички узроци интернационалних неделања.
- 4) Сигурности и Арбитража: Референт: Г.џа Кивер (Кивер) заменик делегата Холандске на Скупштини Лиге Народа; г.џа Мос (Moss) заменик Аустралијског делегата на Скупштини Лиге Народа.
- 5) Оружање: опште ограничење. Веза овако питања са одржањем мира и економском стабилношћу.
- 6) Регионално развожање. Референти: г. Мадрица (Madriaga) директор службе за развожање у Лиги Народа; г. Луј Брукер (Louis de Broekere) белгијски сенатор, професор Универзитета и делегат на Скупштини Лиге Народа; Адмирал Аллен (Allen); г.џа Еми Френдлих (Emmy Freundlich) члан Аустријског Женског Савеза, делегат на Економској Конференцији у Лиги Народа.

Југословенска Женска Федала.

Стари ратници свих савезних држава организовали су удружење под именом Интернационална Федерација Свирх Ратника, или како је кратко називају *Фидак*. У свима тим државама ова Удружења имају једну пуноћу женску секцију, која помаже удружењу у извођењу постављених задатака. Задатак Фидака је у главног да сачува успомену и пијетет према падим ратницима своје родне њиховим сенима помажући њихове породице и да ради на успостављању стаљнога мира.

Женска Секција Фидака у нишој земљи, чија је председница г.џа Даница Агатоновић, састављена је од присталица свих женских друштава у Београду. На годишњем конгресу Помоћне Женске Секције Фидака, који ће се одржати у Паризу у т. м. децембра, на коме ће присуствовати као делегат наше земље Г.џа Агатоновић, поunde се извештај о једноципошњем раду наше женске секције, који је био веома плодан. Поред задатка, који су на себе примиле чланице Фидака, да негују и чувају ратничка гробаља у целој земљи, наша женска секција Фидака је успела да се у Београду подигне костурница за све ратнике, пале у ратовима 1912-1913 године, у чији су нуштеници и заборављени гробови били расејани по целој земљи. Преко женских организација, које сарађују у Фидуку, Женска Секција Фидака је успела да смести већи број незаштитених ратне сијороци и да им обезбеди будућност у својој атерци у току целе године је помагала и немале удове и породице палих ратника.

На конгресу ће бити прочитан апел, који је Женска Секција Фидака упутила женским секцијама свих осталих земаља у знак протеста против последњих година бугарских бандала.

Нашој Женској Секцији Фидака жељимо успех на конгресу као и најлепши напредак у будућем раду.

Београд **М. А.**

Жене у Финландији.

Четрдесет хиљада језера, шездесет хиљада острва, заједно образовале народа — ово кратко карактеристика Финландије.

У овој земљи је највећа еманципација жена. Средње школе, велике школе, сва звања, прелуча су младих девојка и жена. Финска жена сматра за упреду реч: „незаштитаена жена“. Гардемади или мушког прајона она не треба. Способна је сама себе бранити. Воли спорт и славу сличну већшину. Хоће само да заради и одбја мужевљевој помоћ. Пошто су жене у великој

вештини, а војска је искључена из политичког живота, из њихових редова излазе бирачи приликом избора. У Финландији се не може владати, ни политизирати без пристанка жене.

Најлепси доказ позитивног рада жена своје друштво „Lotta Svard“, које са јестејих 400 подружња и 25.000 чланова потпомаже добротворну финансијску народну гарду. За овакав је рад способан само алтруизам жене.

У ресторанима, кавама, купалиштима, берберницама има искључиво женских намештеника, који не примају бақшиша. Сваки сељак и радник дуван је трипут недељно посетити засебне вечерње школе, до смрти.

Палево. **Ј. Позванова.**

Белешке.

Чланица Женског Покрета. — Управа Женског Покрета извршила је радну извођачу своје редовне чланице да је снаков првог четвртка у месецу аркашти шире састанке, на које моли све редовне чланице да изволу дођу. На тим састанцима ће се дискутовати о актуелним питањима, која интересују чланице Женског Покрета.

У четвртак, 1 децембра, г-ца Алојзија Штеба, председница Алиансе Женских Покрета, говориће о Социјалним Школама. Она се тича стања на дневни ред с тога, што се за организовање социјалних школа код нас осећа велика потреба, и сматрамо за дужност да по овој ствари заинтересовано наше чланице и чујемо њихово мишљење.

Почетак у 6 часова по подне у Женском Клубу, Кнез Михајлова улица 46.

Предавања. — На позив Женског Покрета у Крагујевцу одржала је предавања у недељу 13 новембра г-ђица др. Ксенија Атанасијевић, па позив Женског Покрета у Пожареву одржала је предавања у недељу 27 новембра г-ђица Алојзија Штеба, и весте недељу, па позив Кола Српских Стара, г-ђица Милене Атанасијевић у Јагодина. Сва предавања су била вандродо добро посећена и у сваком погледу успела.

Валодба Г-ђе Иве Деснић. — Врло бојата и врло развојеница изложба уметничких радова г-ђе Иве Деснић, из Сарајева, отворена је 20 новембра у Павиљону Официрског Дома у Београду. Поред биљака, пројеката за монументе, ваљесуф, изложене су слике, акварели, цртежи, цртежи, весте. Првиотелосно изложба о којој ће бити више говорено у издвему броју нашег листа. Изложба је прирeђена под покровитељством друштва „Киевске Лубице“.

Валодба Г. Кинорада Настасијевића. — У Повиљонском Клубу приредило је изложбу двогодишних својих радова: слика, фреска и цртежа Г. Живоград Настасијевић, један од најбољих наших младих сликара. Најреиније извршене, преливене жутом бојом у свима инајмама, слике Г. Настасијевића остављају неизмисаљив утисак.

Поред уметничке вредности, ове слике имају и документарну вредност, оне сликају стари Београд — Варош Каџија“, „Витолска улица“, „Београдска улица“ — Београд који сваког дана све више измицава. Исте такве вредности, јачине и снаге су и остали радови Г. Настасијевића — изавиједни портрети, као и дивне фреске.

Концерт г-ђице Јелене Стојановић. — У сарадњи „Дивјете Лузарић“ приредила је 17 новембра у дворани Новог Универзитета г-ђица Јелена Стојановић, концертна пеначица, вече француске, италијанске и шпанске песме са великим успехом. Толпа тонови њеног мецо-сопрана и изавиједна предивног завођача сви поготно. То су и огромни букети цвећа најрецитије потврдили.